

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 8 มี.ค. 2556	22	8007	5

พระธาตุแช่แห้ง เมื่อน่าน

ตำนาน พระบรมธาตุแห่งนี้มีอายุราว 600 ปีเป็นโบราณสถานที่งดงามที่สุดแห่งหนึ่งในแผ่นดินล้านนา ทุก ๆ ปีจะมีงานนมัสการพระบรมธาตุแช่แห้งระหว่างวันขึ้น 11 ค่ำถึง 15 ค่ำเดือน 6 เหนือ หรือประเพณีเดือน 6 เป็งไหว้สาพระธาตุแช่แห้ง

พระบรมธาตุแช่แห้ง เป็นศาสนสถานที่มีมานาน ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เมื่อน่านมีเจ้าผู้ครองนครติดต่อกันจำนวน 64 พระองค์ แต่เริ่มมีความเด่นชัดในสมัยพระกานเมืองครองเมื่อน่านระหว่างปี พ.ศ. 1896-1906 ซึ่งตรงกับสมัยพระมหาธรรมราชาลิไท ครองกรุงสุโขทัย พระมหาธรรมราชาลิไทได้เกณฑ์พระยากานเมืองไปสร้าง วัดหลวงอภัยขึ้น ณ สถานที่ตั้งของสวนหลวงที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราช โปรดให้ปลูกมะม่วง ต่อมาภายหลังวัดแห่งนี้ได้ชื่อว่า "วัดป่ามะม่วง"

หลังจากเสร็จภารกิจทั้งปวง พระมหาธรรมราชาลิไทได้มอบพระบรมธาตุให้แก่พระยากานเมือง พร้อมพระราชทานพระพิมพ์เงินพระพิมพ์ทองอย่างละ 20 องค์ เพื่อนำไปประดิษฐานที่เมืองวรนคร ครั้นเมื่อพระยากานเมืองกลับถึงเมืองวรนครแล้วจึงได้นำความปรึกษาหารือกับ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 8 มี.ค. 2556	22	8007	5

พระมหาเถระธรรมบาล สังฆราชในยุคนั้นว่าควรจะบรรจุสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มนุษย์และเทวดาพึงกราบไหว้ไว้ในแผ่นดินวรรณคร ณ ที่แห่งใด พระมหาเถระธรรมบาลได้กราบทูลว่า ภูมิสถานอันศักดิ์สิทธิ์ของแผ่นดินมหาบพิตรก็คือ เนินศรีภูเพียง

พระยากานเมือง จึงโปรดให้สร้างพระธาตุเจดีย์ขึ้นและได้อัญเชิญพระบรมธาตุมาบรรจุไว้ให้ชื่อว่าพระธาตุศรีภูเพียง ปี พ.ศ.1902 พระยากานเมืองจึงได้ย้ายเมืองวรรณครมาตั้งอยู่บริเวณบ้านหนองเต่า หากสืบไปภายหน้าบ้านเมืองเจริญรุ่งเรืองขึ้น ก็สามารถขยายเมืองให้กว้างขวางออกไปจนถึงเขตเมืองแพร่ ทว่าในปี พ.ศ.1911 แม่น้ำน่านได้เปลี่ยนสาย เมืองวรรณครของพระยากานเมืองเกิดความแห้งแล้งขาดน้ำ พระยาผากอง ไอร์สของพระยากานเมืองจึงได้ย้ายเมืองอีกครั้งมาตั้งที่บ้านห้วยไค้ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่าน ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองในปัจจุบัน ปล่อยทิ้งให้พระธาตุศรีภูเพียงตั้งอยู่ท่ามกลางความแห้งแล้งริมฝั่งน่านที่ที่เปลี่ยนสาย ต่อมาชาวบ้านจึงเรียกชื่อพระธาตุองค์นี้ว่า “พระธาตุแช่แห้ง”

ทุกๆ ปีเมื่อถึงวันเพ็ญเดือน 6 เหนือ ชาวเมืองน่านจึงพร้อมใจกันจัดงานเทศกาลนมัสกาลพระธาตุแช่แห้ง หรือที่รู้จักชื่อในงาน “6 เบ็งไหว้สาพระธาตุแช่แห้ง” เพื่อน้อมนำเอาพุทธศาสนามาปกป้องเมืองน่านให้ร่มเย็นเป็นสุข และให้ชาวเมืองน่านตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรมอันดี

งาน “6 เบ็งไหว้สา พระธาตุแช่แห้ง” แสดงให้เห็นถึงแรงศรัทธาต่อพุทธศาสนาของชาวบ้าน พอใกล้ถึงวันงาน พุทธศาสนิกชนจากต่างถิ่นจะพากันเดินทางรอนแรมมาพักค้างบริเวณศาลารายรอบองค์พระธาตุอยู่ก่อนหลายวัน เพื่อที่จะมาใส่บาตรและสักการะองค์พระบรมธาตุ ในพงศาวดาร

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 8 มี.ค. 2556	22	8007	5

ไม่มีใครเคยคิดว่าเมืองเล็กๆ ทางตะวันออกสุดของภาคเหนือที่
ชื่อเมื่อน่านนั้น จะชุกช่อนตัวเองในท่ามกลางระหว่างเทือกเขาผีปันน้ำและ
หลวงพระบาง บ่มเพาะเก็บงำเรื่องราววัฒนธรรมประเพณีอันเป็นรากเหง้า
ของตัวเองได้สมบูรณ์แบบจนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่มีที่ใดเหมือน

ด้วยความที่เมื่อน่านถูกโอบล้อมด้วยภูดอยนี้เอง ทำให้มีลำน้ำเล็กๆ
อยู่มากมายก่อให้เกิดแม่น้ำหลายสาย ทั้งยังมีประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของ
ผู้คนล้านนาอันอุดมสมบูรณ์ไม่แพ้กัน

ศิลปวัฒนธรรมวัฒนธรรมของชาวไทลื้อเมื่อน่าน ถูกถ่ายทอดใน
งานจิตรกรรมปรากฏตามวัดต่างๆ โดยเฉพาะงานจิตรกรรมฝาผนังของวัด
ภูมินทร์ถือได้ว่าผลงานระดับมัสเตอร์พีทของช่างสกุลล้านนา ที่บรรจบแต่ง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 8 มี.ค. 2556	22	8007	5

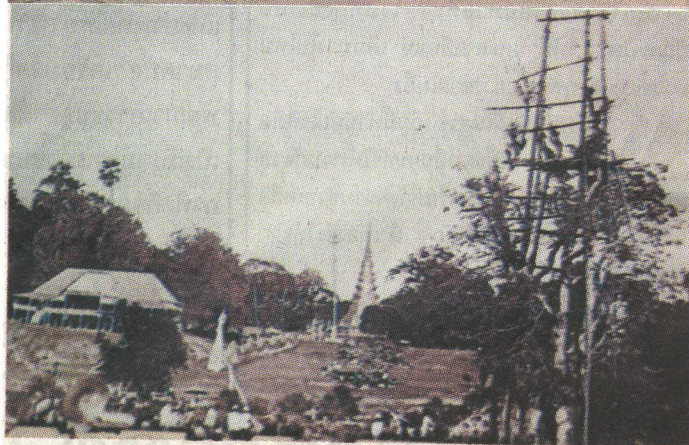

แต่มีเรื่องราวทางพุทธชาดกเอาไว้อย่างยอดเยี่ยม ใครก็ตามที่ไปเยือนเมืองน่านแล้วไม่ได้เที่ยววัดภูมินทร์ก็เหมือนว่าเที่ยวเชียงใหม่แล้วไม่ได้ไปดอยสุเทพยังงั้น วัดแห่งนี้ทาง่ายอยู่ใกล้กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดน่าน ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานงาช้างดำคู่บ้านคูเมือง จะแวะไปดูก่อนก็ไม่เสียหาย ส่วนในวัดภูมินทร์ที่เด่นสุดก็คือ พระวิหารและอุโบสถในหลังเดียวกันทรงจตุรมุขมีนาคสะดุ้งแท่นแหวนรอบพระอุโบสถงดงามมาก ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระประธานจตุรพักตรและฝาผนังด้านในโบสถ์มีภาพเขียนจิตรกรรมล้านนาที่ได้ชื่อว่างดงามที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทยทีเดียว นักวิชาการสันนิษฐานว่าเป็นผลงานของช่างชาวไทลื้อที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 150 ปี

ห่างออกไปทางทิศตะวันออกของเมืองประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของวัดพระบรมธาตุแช่แห้ง ปูชนียสถานสำคัญคู่บ้านคูเมืองน่านมา

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 8 มี.ค. 2556	22	8007	5

เมื่อนานต่อนหนึ่งบันทึกเกี่ยวกับศรัทธาของชาวเมื่อนานที่มารอร่วม
ทำบุญในงาน 6 เป็งไหว้สา พระธาตุแช่แห้งว่า สมัยเจ้าอนันตวรฤทธิเดช
เจ้าผู้ครองเมื่อนาน (ครองราชระหว่างปี พ.ศ.2395-2434) มีการนำ
บอกไฟมาจุดบูชาพระบรมธาตุแช่แห้ง โดยต้องใช้เวลาจนถึง 3 วัน 3 คืน
ถึงจะหมด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแรงศรัทธาของพุทธศาสนาของคนเมื่อนาน
ที่เนืองแน่นขนาด

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

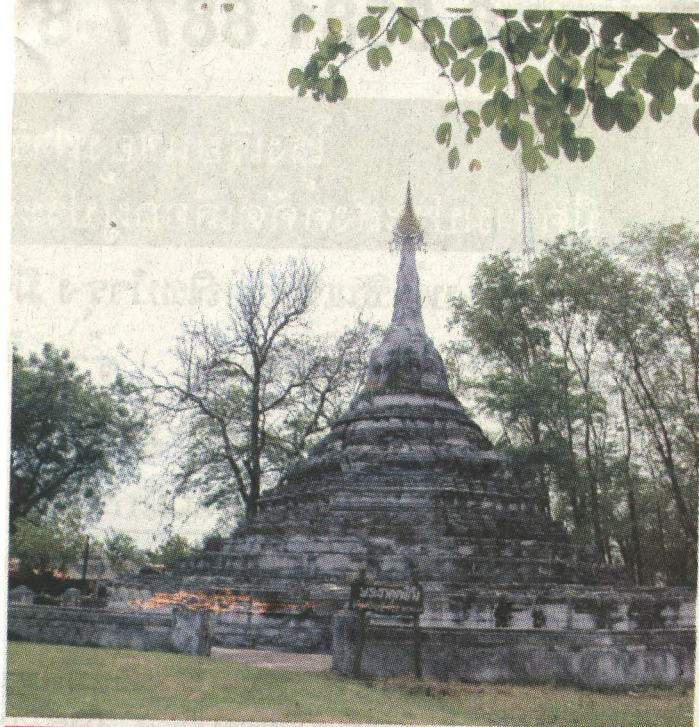
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

00197

NORTH CLIPPING 2556/

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 8 มี.ค. 2556	22	8	5

และหากอยากรู้ว่าแรงศรัทธาของคนเมื่อนานนั้น ยิ่งใหญ่ขนาดไหน
ลองไปสัมผัสได้ด้วยตัวเองในงานประเพณี “6 เป็งไหว้สา พระธาตุแช่แห้ง”
ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ราวเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม แล้วบางที่เรอาจ
รับรู้ด้วยตาว่า แรงศรัทธาของคนเมื่อนานนั้นไม่ธรรมดาจริงๆ

จักรพงษ์ คำบุญเรือง
jakrapong@chiangmainews.co.th.